

1-2 października 2026 r. w Warszawie odbył się IV Krajowy Kongres Współpracy Lokalnej, organizowany przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego. W wydarzeniu wzięło udział ponad 500 uczestników oraz blisko 100 prelegentek i prelegentów. Przedstawiciele samorządów, organizacji społecznych, administracji publicznej, środowiska naukowego i mediów przez dwa dni rozmawiali o tym, jak budować silne, aktywne i odporne wspólnoty lokalne.

Współpraca, odporność i aktywne wspólnoty

Kongres odbywał się pod hasłem „Praktyczne strategie na niepewne czasy”. Program obejmował cztery ścieżki tematyczne: „Razem w kryzysie”, „Żywa demokracja”, „Silne organizacje, silne partnerstwo” oraz „Usługi blisko ludzi”.

W dyskusjach kongresowych wybrzmiewało przekonanie, że odporność lokalną trzeba budować przed kryzysem. Potrzebne są nie tylko infrastruktura, sprzęt i procedury, lecz także zaufanie, dobre relacje, sprawna komunikacja i gotowość do współdziałania. Organizacje społeczne powinny być traktowane jako pełnoprawni partnerzy samorządów, zarówno w realizacji codziennych działań, jak i w odpowiedzi na wyzwania związane z sytuacjami kryzysowymi.

Ważnym tematem obrad była jakość lokalnej demokracji i udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji. Zwracano uwagę na konieczność tworzenia warunków do rzeczywistego zaangażowania młodych ludzi, rozwijania edukacji obywatelskiej i medialnej oraz prowadzenia dialogu, który pozwala rozmawiać także o trudnych sprawach i różnicach zdań.

Rozmowy o współpracy samorządów i organizacji społecznych pokazały, że skuteczne partnerstwo wymaga czasu, jasnych zasad i wzajemnego zaufania. Istotne jest również wspólne odpowiadanie na zmiany demograficzne, rozwijanie usług społecznych dopasowanych do potrzeb mieszkańców oraz tworzenie dostępnych miejsc, które wzmacniają więzi i poczucie przynależności do lokalnej wspólnoty.

Uczestnicy rozmawiali także o wykorzystaniu sztucznej inteligencji i nowych technologii. Mogą one usprawniać codzienną pracę samorządów i organizacji, pod warunkiem zachowania ludzkiej odpowiedzialności i koncentracji na potrzebach mieszkańców.

Podczas Kongresu zaprezentowano dwie publikacje: „Vademecum odporności lokalnej” oraz „Barometr Lokalnego Kapitału Obywatelskiego”. Pierwsza wspiera przygotowanie lokalnych wspólnot na sytuacje kryzysowe. Publikacja łączy refleksję nad współczesnymi zagrożeniami z praktycznym spojrzeniem na to, co samorządy i organizacje społeczne mogą wspólnie zrobić, zanim kryzys nadejdzie. Nie proponuje gotowego scenariusza na każdą sytuację, bo takiego scenariusza nie sposób stworzyć. Zamiast tego koncentruje się na budowaniu lokalnego potencjału: rozpoznawaniu własnych zasobów, tworzeniu sieci współpracy i przygotowywaniu mechanizmów, które mogą zadziałać wtedy, gdy standardowe rozwiązania okażą się niewystarczające.

Druga publikacja „Barometr Lokalnego Kapitału Obywatelskiego” pozwala lepiej poznać potencjał obywatelski społeczności lokalnych. Jest to pierwsze w Polsce narzędzie stworzone z myślą o kompleksowym i cyklicznym badaniu kapitału obywatelskiego społeczności lokalnych. Badanie przeprowadzono na reprezentatywnej próbie 1010 dorosłych mieszkańców Polski. Pozwala ono odpowiedzieć m.in. na pytania o to, jak dobrze mieszkańcy znają funkcjonowanie swoich gmin, czy wierzą, że mogą wpływać na lokalne decyzje, dlaczego deklarowana gotowość do działania nie zawsze

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: wtorek, 13, październik 2026 14:10

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 70

przekłada się na rzeczywistą aktywność oraz czego potrzebują lokalne wspólnoty, aby mieszkańcy stawali się ich rzeczywistymi współgospodarzami.

Podczas Kongresu rozstrzygnięto także konkurs „Gwiazdy Współpracy Lokalnej”, w którym nagradzane są najlepsze praktyki współpracy organizacji społecznych i samorządów. W tegorocznej edycji zgłoszono 91 praktyk. Laureatami czterech kategorii zostali:

- Gwiazda Polarna: Stowarzyszenie Aktywni Razem – „Sieć NGO Rzeszów – Aktywni Razem”.
- Lokalny Satelita: Fundacja Pięknolesie – „Mobilny Senior”.
- Kometa Innowacji: Stowarzyszenie Młodych Historyków „Giganci Historii Garwolina” – „Szkolny i Lokalny Serwis Informacyjny «Piątka na Pięć»”.
- Konstelacja Wolontariatu – nagroda specjalna NIW-CRSO: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego – „Młodzieżowe Centrum Wolontariatu – Miejsce dla Młodych”.

Związek Powiatów Polskich objął to wydarzenie patronatem honorowym.